

DIGITAL TRANSFORMATION

SHOQATA PROFESIONALE
E INFORMATICIENTËVE TË KOSOVËS
KOSOVO INFORMATICS SOCIETY

NEWSLETTER 2023-1

Tabela e përmbajtjes

Fjala hyrëse	3
Teknologjitë dhe inovacionet e vitit 2022 dhe potenciali i tyre për të ndikuar në nevojat për shkathtësi të reja në të ardhmen e afërt	4
Edukimi bazik digjital	7
Gjithçka në ngritje të shkathtësive të TIK-ut	10
Informata tjera të dobishme	12

SHOQATA PROFESIONALE
E INFORMATICIENTËVE TË KOSOVËS

KOSOVO INFORMATICS SOCIETY

Fjala Hyrëse

Të nderuar anëtarë dhe përkrahës të Shoqatës së TIK-ut të Kosovës - SHPIK,

Jam i nderuar të shërbej si Drejtor Ekzekutiv në këtë organizatë kaq të vlefshme dhe kam kënaqësinë t'ju mirëpres në buletin tonë vjetor.

Gjatë vitit të kaluar, ne kemi bërë përparim të jashtëzakonshëm në avancimin e sektorit të TIK-ut në Kosovë, duke krijuar një mjedis bashkëpunues dhe inovativë për të cilin jam krenar për rezultatet që kemi arritur.

Me mbështetjen financiare nga Agjencia Austriake për Zhvillim (ADA) dhe Shoqata Austriake e Informatikës (OCG), ne kemi zhvilluar pesë module të reja. Këto module, të cilat mbulojnë tema të tilla si bazat e programimit, inteligjenca artificiale, robotika, të menduarit kompjuterik dhe edukimi informativ, do të ndihmojnë në zgjerimin dhe thellimin e njohurive dhe aftësive të anëtarëve tanë dhe të komunitetit më të gjerë. Ky projekt ishte një bashkëpunim i vërtetë, duke përfshirë ekspertizën dhe kontributin e shumë individëve dhe organizatave.

Adaptimi i këtyre moduleve të reja tashmë ka pasur një ndikim të dukshëm, duke përmirësuar aftësitë e anëtarëve tanë dhe konkurrueshmërinë e sektorit të TIK-ut në Kosovë. Ne besojmë se ato do të jenë burime të vlefshme për shumë vite në vijim dhe jemi të ngazëllyer për të parë ndikimin pozitiv që do të kenë në industrinë e TIK-ut në Kosovë.

Ndërsa shohim përpara, kam besim se do të vazhdojmë të bëjmë përparime të mëdha në sektorin e TIK-ut. Me mbështetjen e anëtarëve tanë, partnerëve dhe komunitetit më të gjerë, ne mund të ndërtojmë mbi sukseset tona dhe të krijojmë një të ardhme më të ndritshme për të gjithë.

Faleminderit për mbështetjen dhe përkushtimin tuaj të vazhdueshëm ndaj SHPIK-ut. Mezi pres të punoj me ju për të ndërtuar një sektor më të fortë, më inovativë dhe të suksesshëm të TIK-ut në Kosovë.

Sinqerisht,

Bekim Kasumi

Drejtor Ekzekutiv, Shoqata Profesionale e Informaticientëve të Kosovës - SHPIK

Një nga arritjet tona të spikatura ka qenë krijimi i partneriteteve me shoqatat dhe organizatat lidere globale në sektorin e TIK-ut, siç janë ICT Berufsbildung Schweiz and CEPIS.

ICT-Berufsbildung Schweiz është organizata nacionale e botës së punës (Oda) për profesionet dhe profilet e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit (TIK) dhe si e tillë sponsori dhe përfaqësuesi i vetëm për arsimin e mesëm profesional për profesionet e TIK-ut dhe mediamatikës në Zvicër. SHPIK është bërë anëtare e shoqatës së ICT-Berufsbildung Schweiz dhe do të promovojë kurrikulat zvicerane të TIK-ut në Kosovë dhe do të fasilitoj implementimin e mësimit dual në IAAP-të e vendit.

CEPIS, Këshilli Evropian i Shoqërive Profesionale të Informatikës i përfaqëson shoqëritë kombëtare të informatikës të mbi 30 vendeve evropiane. E themeluar në vitin 1980, CEPIS është e përkushtuar për të promovuar zhvillimin dhe njohjen e profesionit të informatikës dhe për të avancuar përdorimin e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit për të mirën e shoqërisë. SHPIK është anëtarësuar me sukses në CEPIS.

Ne kemi bërë gjithashtu një përpjekje të përbashkët për të mbështetur gjeneratën e ardhshme të profesionistëve të TIK-ut në Kosovë. Përmes iniciativave tona të edukimit DUAL TIK, ne kemi mbështetur 11 IAAP të TIK-ut në Kosovë për t'i pajisur studentët me aftësitë dhe njohuritë që u nevojiten për të pasur sukses në botën e teknologjisë që ndryshon me shpejtësi.

Teknologjitë dhe inovacionet e vitit 2022 dhe potenciali i tyre për të formuar nevojën për shkathtësi të reja në të ardhmen e afërt

Viti 2022 ka qenë një vit i rëndësishëm për teknologjinë e informacionit dhe komunikimit (TIK). Nga adoptimi i gjerë i Inteligjencës Artificiale (IA) deri te rritja e vazhdueshme e Internetit të Gjërave (IoT) dhe Realitetit Virtual (VR) / Realitetit të augmentuar (AR), ka pasur shumë zhvillime dhe risi të dukshme në botën e TIK-ut. Në këtë përmbledhje të shkurtër, ne do të sjellim një vështrim të disa prej trendeve kryesore që kanë formësuar industrinë në vitin 2022 dhe do të diskutojmë implikimet e tyre për kërkesën për shkathtësi në të ardhmen.

Inteligjenca Artificiale (AI) dhe machine learning (ML)

Zhvillimi i algoritmeve më të avancuara të AI në 2022 ka çuar në rritjen e adoptimit të AI nga organizatat në shumë industri të ndryshme, duke përfshirë, shëndetësinë, financat, shitjen, arsimin, transportin, etj. Këtu janë disa shembuj:

Në industrinë e kujdesit shëndetësor, AI dhe ML po përdoren për të ndihmuar me diagnozën dhe planifikimet për trajtim, për të identifikuar modelet në të dhënat mjekësore dhe për të ndihmuar në zbulimin dhe zhvillimin e barnave.

Në industrinë e transportit, AI dhe ML janë duke u përdorur për të përmirësuar efikasitetin e menaxhimit të logjistikës dhe zinxhirët e furnizimit, si dhe për të zhvilluar automjete autonome, të tilla si makinat vetë-drejtuese dhe dronët.

Në industrinë e shitjes me pakicë, AI dhe ML po përdoren për të personalizuar përvojat e klientëve, për të përmirësuar menaxhimin e zinxhirit të furnizimit dhe për të ndihmuar me rekomandime të produkteve.

Në industrinë e arsimit, AI dhe ML po përdoren për të personalizuar përvojat e të mësuarit, për të ndihmuar me notimin dhe vlerësimin dhe për të ndihmuar me përkthimin e gjuhëve. Kjo kontribuon në përmirësimin e efektivitetit të arsimit dhe duke e bërë atë më të qashtëm për një gamë më të gjerë studentësh.

Interneti i gjërave

Interneti i gjërave (IoT) i referohet rritjes së numrit të objekteve fizike që janë të lidhura me internet dhe mund të mbledhin dhe shkëmbejnë të dhëna. Disa nga trendet e fundit në IoT përfshijnë:

Në industrinë e kujdesit shëndetësor mbledhin të dhëna nga pacientët dhe bëjnë transmetimin e tyre në kohë reale, duke ndihmuar kështu në marrjen e vendime më të informuara në lidhje me diagnozën dhe trajtimin.

Rritjen e qyteteve inteligjente, ku teknologjia IoT përdoret për të përmirësuar efikasitetin dhe qëndrueshmërinë e mjediseve urbane

Zhvillimin e teknologjitë dhe aplikacionet të bazuara në IoT- , të tilla si shtëpitë inteligjente dhe automjetet e konektuara.

Një nga ndryshimet më të mëdha në IoT është përdorimi i pajisjeve që vishen dhe sensorëve shtëpiak, të cilët po ju mundësojnë profesionistëve të kujdesit shëndetësor të monitorojnë gjendjen e pacientëve jashtë spitalit. Në vitin 2023 pritet të arrihet depërtimi I konceptit të "repartit të spitalit virtual", ku mjekët dhe infermierët do të mbikëqyrin monitorimin dhe trajtimin e pacientëve në shtëpitë e tyre falë sensorëve dhe telemjekësisë.

VR dhe AR

Realiteti virtual (VR) dhe realiteti i augmentuar (AR) janë teknologji që pritet të shkaktojnë një serë ndryshimesh të konsiderueshme në një gamë të gjerë industrishë:

Krijimi i përvojave të thella dhe ndërvepruese që janë më tërheqëse se format tradicionale të argëtimit, si filmat dhe videolojërat.

Krijimi i mjediseve mësimore gjithëpërfshirëse dhe ndërvepruese që mund të jenë më efektive në mësimdhënie dhe trajnim sesa metodat tradicionale. Kjo ka potencialin të ndryshojë industrinë e arsimit dhe trajnimin duke u ofruar studentëve dhe punëtorëve mënyra më efektive dhe më tërheqëse për të mësuar.

Krijimi i mënyrave të reja dhe inovative për të diagnostikuar dhe trajtuar pacientët, duke krijuar simulime gjithëpërfshirëse të procedurave mjekësore, të cilat mund të përdoren për të trajnuar mjekë dhe profesionistë të tjerë të kujdesit shëndetësor në ofrimin e konsultimeve në distancë, etj.

Ndikimi në kërkesën për shkathtësi të reja

Përdorimi i gjerë i IA, IoT dhe VR/AR mund të çojë në reduktimin e kërkesave për punë të caktuara që janë të ndjeshme ndaj automatizimit, ndërsa për faktin se të dhënat do të vazhdojnë të luajnë një rol vendimtar në informimin e vendim-marrjes në industri të ndryshme, do të jetë shumë e rëndësishme që individët të zotërojnë një sërë shkathtësish të buta dhe teknike.

Përdorimi i gjerë i IA, IoT, VR/AR dhe ML do ta ketë një ndikim të jashtëzakonshëm në nevojën për shkathtësi të reja në të ardhmen e afërt

Disa **shkathtësi të përgjithshme**, që ka të ngjarë të jenë thelbësore në ekonominë e fuqizuar nga AI, janë:

- Shkathtësi të shkëlqyera në zgjidhjen e problemeve dhe të menduarit kritik
- Shkathtësi të shkëlqyera në komunikim dhe bashkëpunim
- Shkathtësi të kreativitetit dhe të inovacionit
- Intelejenca Emocionale

Në ekonominë e fuqizuar nga AI, punëtorët do të kenë nevojë gjithashtu për një gamë të gjerë **aftësish teknike**, të tilla si:

- Aftësi të të dhënave
- Programim
- Të menduarit kompjuterik
- Machine Learning

Për të lulëzuar në vendin e sotëm modern të punës, është thelbësore zotërimi i një sërë aftësish që mundësojnë identifikimin e problemeve, të menduarit në mënyrë kreative dhe zgjidhje të reja dhe inovative, mbledhjen e të dhënave nga burime të ndryshme, interpretimin dhe përdorimin e atyre të dhënave për të informuar vendimmarrjen dhe përdorimin e veglave si Excel dhe SQL për analiza statistikore dhe komunikim vizual të gjetjeve. Për më tepër, shkathtësia për të punuar në mënyrë efektive me ekipe të ndryshme dhe virtuale është thelbësore për suksesin në ekonominë e fuqizuar nga AI.

Në përgjithësi, përparimet në AI, VR/AR dhe IoT në 2022 dhe rritja e tyre e pritshme në 2023 kanë potencialin të ndryshojnë mënyrën se si jetojmë dhe punojmë!

Për të mbetur konkurrues në një ekonomi të fuqizuar nga AI, është thelbësore që individët të përditësojnë dhe zgjerojnë vazhdimisht shkathtësitë e tyre, të cilat mund të përfshijnë investime në edukim dhe trajnime të vazhdueshme.

Këtu hyn në funksion SHPIK-u, pasi misioni ynë është të mbështesim avancimin e këtyre shkathtësive të buta dhe digjitale në Kosovë, të cilat do të jenë shumë të rëndësishme në të ardhmen.

Në vitin 2022 SHPIK e ka krijuar librarinë më të madhe online në gjuhën shqipe për TIK, e qasshme për të gjithë nën <https://learn.shpik.org/>, dhe e hapur për autorë dhe shtëpi botuese. Për më tepër funksionet e blerjeve online mundësojnë një eksperiencë unike dhe të lehtë të blerjes dhe regjistrimit në mësim.

SHPIK-u po ashtu e ka bërë funksionimi e web platformës <https://trajnimet.info/>, e cila ofron informata rreth trajnimeve të ndryshme joformale, të cilat ofrohen në nivel vendi nga fusha e TIK-ut.

Edukimi bazë digjital me ICDL

Pandemia na e ka bërë shumë të qartë se sa e rëndësishme është që të gjithë t'i kemi shkathtësitë e duhura digjitale. Puna nga shtëpia dhe mësimi në distancë na treguan kufijtë e shkathtësive tona digjitale, që ishin një sfidë e madhe për shumë njerëz. Në këtë çështje nuk jemi të vetëm në Evropë, por për institucionet përgjegjëse, duhet të jetë një tregues që ka ende shumë punë për të bërë në fushën e digjitalizimit.

Gama e shkathtësive bazike digjitale brenda popullsisë së Bashkimit Evropian është shumë e madhe. Edhe nëse Austria shfaqet në të tretën e parë të këtij grafiku, duhet të theksohet se një e treta e të gjithë austriakëve kanë fare pak shkathtësi digjitale [1].

Që në vitin 1997, kompanitë evropiane kompjuterike e kuptuan nevojën për t'i certifikuar shkathtësitë bazë digjitale në një mënyrë të standardizuar. Përmbledhja e shkathtësive të nevojshme sjelli deri në certifikatën Evropiane të shkathtësive digjitale (ECDL). Në vitin 2006, Komisioni Evropian pranoi gjithashtu se shkathtësitë digjitale janë thelbësore dhe i përfshiu ato në përkufizimin e tyre të shkathtësive kryesore për të mësuarit gjatë gjithë jetës [2]. Termi kompetencë kompjuterike është nënkuptuar si "aplikimi i sigurt i teknologjive informative për punë, argëtim dhe komunikim. Është e mbështetur nga njohuritë bazë të TIK-ut për: përdorimin e kompjuterëve për të kërkuar, ruajtur, prodhuar, paraqitur dhe shkëmbyer informacione, për të komunikuar nëpërmjet internetit dhe për të marrë pjesë në rrjete bashkëpunuese" [3].

Austria, së bashku me të gjitha vendet e tjera të BE-së, është angazhuar për zbatimin e këtyre kompetencave përmes një rezolute të Këshillit Kombehtar.

Në fillim të vitit 2018, Komisioni Evropian publikoi një version të përditësuar të këtij dokumenti me një riorganizim të tetë kompetencave kryesore [4]. Këtu, për herë të parë, u bë një ndryshim midis TIK-ut dhe kompetencës digjitale. Gjithashtu është rekomanduar nxitja e zgjerimit dhe përmirësimit të shkathtësive digjitale në të gjitha nivelet e arsimit të përgjithshëm dhe profesional dhe në të gjitha grupet e popullsisë.

**OESTERREICHISCHE
COMPUTER GESELLSCHAFT**®
**AUSTRIAN
COMPUTER SOCIETY**

Aktualisht, tetë kompetencat kryesore të BE-së përfshijnë:

1. Drejtëshkrim dhe lexim
2. Kompetenca e gjuhëve të huaja
3. Kompetenca matematikore në kompetencat e shkencave të natyrës
4. Edukimi digjital
5. Shkathtësitë personale, sociale dhe të mësuarit
6. Kompetenca qytetare
7. Ndërmarrësia
8. Ndërgjegjësimi kulturor dhe shprehjet kulturore

Shkathtësitë digjitale në edukim

Për të kuptuar rëndësinë e shkathtësive digjitale për sjelljen dhe jetën e përditshme, BE-ja formuloi një plan veprimi për arsimin [5]. Pas një konsultimi publik në vitin 2020, ky program u miratua në fillim të vitit 2021.

Në vitet 2021 deri në 2027, shkathtësitë digjitale duhet të përfshihen në mënyrë më efektive në sistemet kombëtare të trajnimit të vendeve të BE-së.

Me një ekosistem arsimor digjital më efikas, Komisioni dëshiron të çojë përpara transformimin digjital në Evropë, për suksesin e të cilit këto aftësi janë thelbësore.

Është për t'u përsëritur që në Austri lënda e arsimit bazë digjital do të futet në nivelin e mesëm të ulët në vitin shkollor 2022/23 dhe se Ministria e Arsimit ka nisur një plan 8 hapësh për digjitalizimin në vitet e fundit [6]. Plani përfshin, ndër të tjera, pajisjen e mësuesve dhe nxënësve me pajisje kompjuterike.

Megjithatë, nuk ka një plan konkret për mësuesit për përfitimin e shkathtësive digjitale. Prandaj, OCG përkrah trajnimin bazë të detyrueshëm kompjuterik digjital për të gjithë stafin e mësimeve që kanë nevojë në shkollat austriake.

Digital Natives nuk janë të mirë në kompjuter

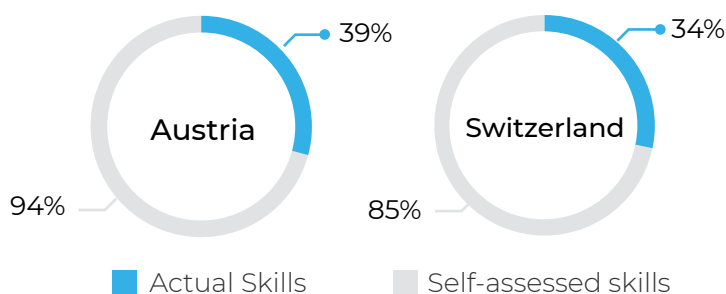
(term nga gjuha angleze që i referohet gjeneratave të reja si gjoja të lindur me shkathtësi digjitale)

Është një gabim në të menduar dhe perceptim, se të ashtuquajturit digital natives ose Gjenerata Z, mësojnë shkathtësi bazë digjitale përmes ndërveprimit të tyre si përdorues me pajisje dhe programe të ndryshme argëtuese.

Në vitin 2014, OCG ndërmori një studim reprezentativ për të zbuluar raportin në mes të vetëvlerësimit dhe shkathtësive aktuale digjitale në Austri. Ky studim u krye në mënyrë të ngjashme në disa vende të tjera si Zvicra, India ose Singapor [7] [8]

Figura 1: Rezultatet e studimeve individuale (vetëvlerësimi kundrejt aftësive aktuale kompjuterike) në Zvicër dhe Austri

Të gjitha studimet dolën me përfundime të ngjashme: ka një mospërputhje të madhe në popullatën e re midis vetëvlerësimit dhe shkathtësive aktuale digjitale.

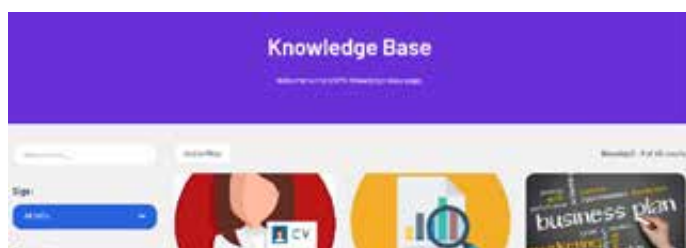
Edhe në vendet me një nivel të lartë të afinitetit digjital, ka dëshmi se njerëzit mbivlerësojnë aftësitë e tyre (Figura 1). Edhe pse përgjithësisht pavarësisht nga mosha, ky hendek është edhe më i theksuar tek ata nën 30 vjeç.

Gjithçka në mbështetje të aftësimin dhe rikualifikimit në TIK

SHPIK ka punuar intensivisht për zhvillimin dhe integrimin e mjeteve dhe sistemeve të ndryshme, të cilat do të ndihmojnë komunitetin e TIK-ut të jetë në hap me ndryshimet e shpejta në zhvillimin e aftësive konkurruese. Nga baza e njohurive, sistemi i menaxhimit të mësimin deri te sistemi informal i menaxhimit të trajnimeve joformale, ka shumë platforma për të mbështetur rritjen e aftësive të komunitetit të TIK-ut në Kosovë..

<https://www.shpik.org/en/knowledge-base/>

Shoqata e TIK-ut e Kosovës - SHPIK është krenare që u ofron anëtarëve të saj qasje në një bazë njohurish gjithëpërfshirëse, një burim i vlefshëm për të qëndruar të përditësuar me zhvillimet më të fundit në sektorin e TIK-ut.

Baza e njohurive është e qasshme nga të gjithë anëtarët e SHPIK dhe është e organizuar në grupe të ndryshme të interesit të veçantë, ose SIG. Këto SIG mbulojnë një gamë të gjerë temash në industrinë e TIK-ut, nga zhvillimi i softuerit dhe siguria kibernetike deri te menaxhimi i projekteve dhe analiza e të dhënave.

Brenda çdo SIG-u, anëtarët mund të gjejnë një mori informacionesh dhe burimesh, duke përfshirë artikuj, udhëzime dhe praktika më të mira. Baza e njohurive përditësohet vazhdimisht me përmbajtje të reja, duke siguruar që anëtarët tanë të kenë qasje në informacionin më aktual dhe më të rëndësishëm në fushat e tyre të interesit.

Baza e njohurive të SHPIK-ut është një burim i çmuar për anëtarët tanë, duke u ofruar atyre mjetet dhe informacionin që u nevojiten për të pasur sukses në sektorin e TIK-ut. Pavarësisht se a bëhet fjalë për një profesionist me përvojë ose për në fillim, baza e njohurive ka diçka për t'u ofruar të gjithëve. Ne inkurajojmë të gjithë anëtarët tanë që të përfitojnë nga ky burim i vlefshëm.

<https://learn.shpik.org/en/>

Nëpërmjet LMS-së tonë, ne u ofrojmë anëtarëve tanë akses në një gamë të gjerë burimesh mësimi në internet dhe mundësi zhvillimi profesional. Këto burime përfshijnë kurse online, webinarë dhe seminare, që mbulojnë një gamë të gjerë temash nga fusha e TIK-ut. LMS-ja jonë i lejon anëtarët tanë të mësojnë me ritmin e tyre dhe në oraret e tyre, duke e bërë atë një mënyrë të arritshme dhe të përshtatshme për të qëndruar të përditësuar me trendet dhe teknologjitë më të fundit në këtë fushë.

Përveç ofrimit të mundësive për zhvillim profesional, LMS-ja jonë shërben gjithashtu si një platformë për rrjetëzim dhe bashkëpunim. Ajo u mundëson anëtarëve tanë të lidhen me njëri-tjetrin dhe të ndajnë njohuritë dhe përvojat, duke nxitur ndjenjën e komunitetit dhe punës ekipore brenda sektorit të TIK-ut në Kosovë.

Një aspekt unik i LMS-së tonë është se ai është i hapur për të gjithë autorët që të publikojnë përmbajtjen e tyre. Kjo do të thotë që çdo anëtar i SHPIK-ut mund të kontribuojë me ekspertizën dhe përvojën e tij në LMS, duke e bërë atë një burim edhe më të vlefshëm për të gjithë komunitetin.

Në përgjithësi, LMS i Shoqatës së TIK-ut të Kosovës - SHPIK është një burim i çmuar për sektorin e TIK-ut në Kosovë. Ndihej për të siguruar që anëtarët tanë të kenë aftësitë dhe njohuritë që u nevojiten për të pasur sukses në një industri gjithnjë e më konkurruese dhe me ndryshim të shpejtë, dhe ndihmon në ndërtimin e një komuniteti të fortë dhe koheziv të profesionistëve të TIK-ut në Kosovë.

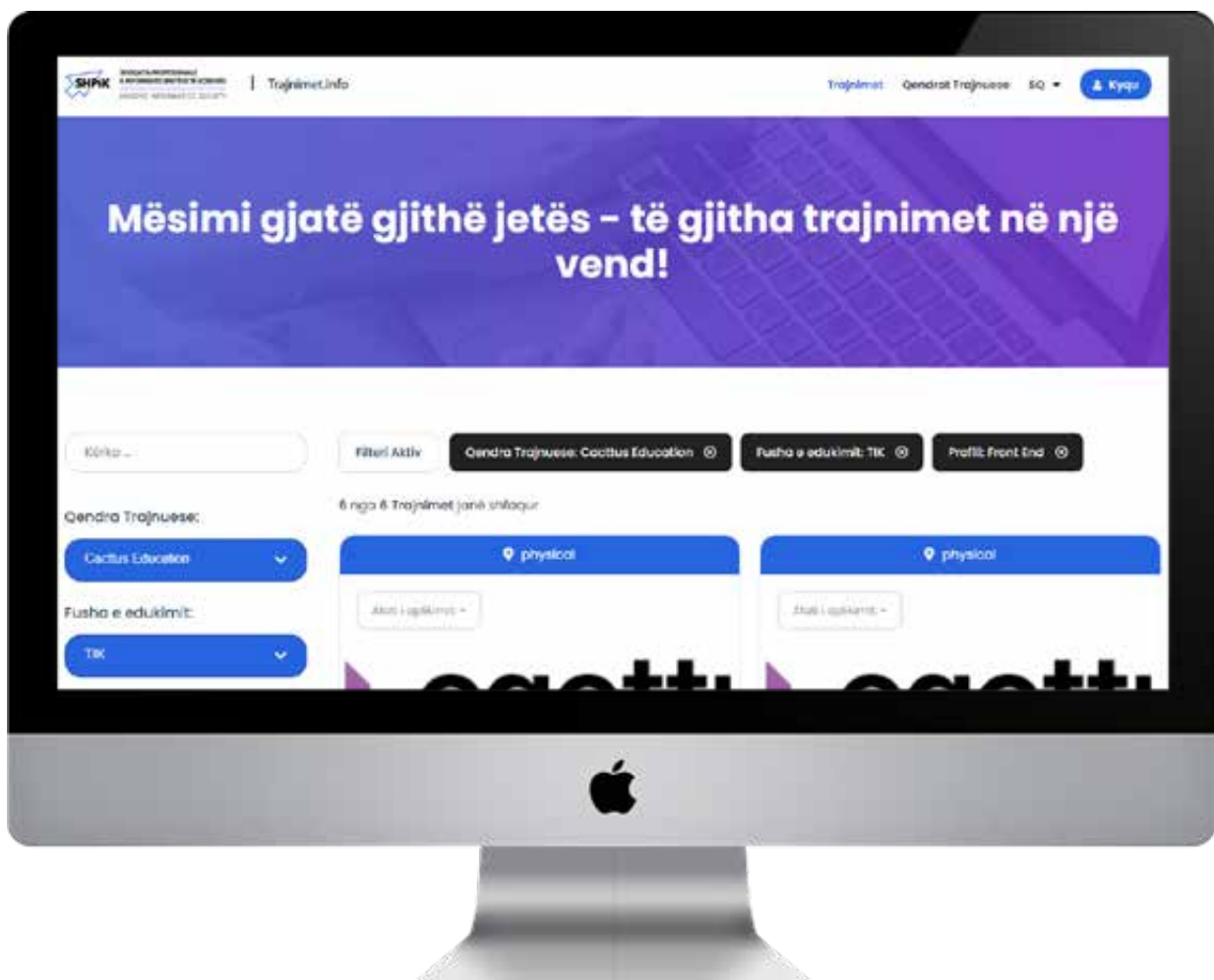
<https://learn.shpik.org/>

Jemi të ngazëlyer të njoftojmë se SHPIK ka lansuar një platformë të re për gjetjen e ofruesve dhe kurseve të trajnimit për TIK në Kosovë. trajnimet.info është një platformë e përshtatshme dhe gjithëpërfshirëse që u mundëson individëve dhe bizneseve të kërkojnë dhe të gjejnë lehtësisht trajnimin adekuat për nevojat e tyre.

Në <https://trajnimet.info/> përdoruesit mund të kërkojnë ofrues dhe kurse trajnimi sipas vendndodhjes, llojit të kursit dhe shumëtributeve të tjera. Ata gjithashtu mund të shikojnë informacion të detajuar për çdo ofrues dhe kurs, duke përfshirë çmimet, oraret dhe rishikimet nga pjesëmarrësit e kaluar.

Përveç ofrimit të një mënyre të përshtatshme për të gjetur zgjidhje trajnimi, trajnimet.info synon gjithashtu të promovojë zhvillimin dhe rritjen e sektorit të TIK-ut në Kosovë duke i lidhur individët dhe bizneset me ofruesit më të mirë të trajnimeve në vend.

Jemi të bindur se trajnimet.info do të jetë një burim i vlefshëm për këdo që kërkon të avancojë aftësitë e tij në TIK dhe të avancojë karrierën e tij.

Informata tjera të dobishme

Metodologjia Agile ka revolucionarizuar mënyrën se si menaxhohen projektet e zhvillimit të softuerit, duke ofruar rezultate më të mira dhe kënaqësi më të lartë të klientit.

Në thelb të tij janë Dymbëdhjetë Parimet e Agile, të cilat ofrojnë një sërë vlerash dhe praktikash udhëzuese për arritjen e këtij qëllimi. Këto parime shërbejnë si bazë për Manifestin e Agile dhe ofrojnë një udhëzues të qartë, konciz dhe të zbatueshëm për ekipet që duhet të ndjekin.

Pavarësisht nëse jeni një praktikues i shkathët me përvojë ose sapo keni filluar, këto parime do t'ju ndihmojnë të jepni rezultate më të mira, më shpejt:

Dymbëdhjetë Principet e Softuerit Agjil

1	Prioriteti ynë më i lartë është ta kënaqim klientin përmes dorëzimit të hershëm dhe të vazhdueshëm të softuerit të vlefshëm.v
2	Mirëpritni kërkesat që ndryshojnë, bile edhe vonë në zhvillim. Proceset agjilë e shfrytëzojnë ndryshimin në favor të përparësisë konkurruese të klientit.
3	Dorëzoni shpesh softuer funksional, çdo disa javë apo çdo disa muaj, duke preferuar periudhë më të shkurtër kohore.
4	Njerëzit e biznesit dhe zhvilluesit softuerikë duhet të punojnë bashkë përditë gjatë tërë projektit.v
5	Ndërtoni projektet përreth individëve të motivuar. Jepuani atyre ambientin dhe përkrahjen që tu nevojitet, dhe bësojuani punën që do ta kryejnë.
6	Metoda më efikase dhe më efektive e transmetimit të informatave të një ekipi zhvillimit dhe brenda tij është biseda sy-me-sy.
7	Softueri funksional është masa kryesore e përparimit.
8	Proceset agjilë e promovojnë zhvillimin e qëndrueshëm. Sponsorët, zhvilluesit, dhe përdoruesit do të duhej të mundën ta mbajnë një ritëm
9	Vëmendja e vazhdueshme ndaj shkëlqyeshmërisë teknike dhe dizajni i mirë e përmirësojnë agjilitetin.
10	Thjeshtësia - arti maksimizimit të sasisë së punës që nuk bëhet — është esenciale.
11	Arkitekturat, kërkesat, dhe dizajnet më të mira dalin nga ekipet që organizohen vetë.
12	Në intervale të rregullta, ekipi reflekton mbi atë se si të bëhet më efektiv, pastaj e rregullon dhe e përshtat sjelljen e vet përkatësisht.

Përktheu në shqip: Ridvan Bunjaku

Kemi kënaqësinë të njoftojmë se SHPIK do të organizojë një sërë sesionesh trajnimi mbi Agile/Scrum dhe Menaxhimin e Projekteve për anëtarët e saj gjatë gjithë vitit. Këto sesione trajnimi janë krijuar për të ndihmuar anëtarët tanë të qëndrojnë të përditësuar me trendet më të fundit të industrisë dhe praktikat më të mira, si dhe të zhvillojnë aftësitë dhe njohuritë e tyre në këto fusha kritike. Pavarësisht se a bëhet fjalë për një profesionist me përvojë ose një fillestar, këto mundësi trajnimi do të ofrojnë njohuri të vlefshme dhe përvojë praktike për të ndihmuar drejt suksesit secilin.

Prandaj, mos e humbisni këtë mundësi emocionuese dhe bashkohuni me ne për këto trajnime informuese dhe atraktive. Për informacion më të detajuar në lidhje me ngjarjet e ardhshme, ju lutemi vizitoni faqen tonë të ngjarjeve: <https://events.shpik.org/en/>

Publikuesi:

SHPIK – Shoqata Profesionale e
Informaticientëve të Kosovës

Shkurt, 2023

SHPIK.ORG

Anëtare e:

CEPIS
Council of European Professional
Informatics Societies

Partnerët e shoqatës
**ICT Berufsbildung
Schweiz**

Verbandspartnerschaft
**ICT Berufsbildung
Schweiz**

With funding from

**Austrian
Development
Cooperation**

**Austrian
Development
Agency**